

Memorie van Antwoord/Nota van Wijziging 48/09 D

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 20 november 2009

Onderwerp

Vaststelling Provinciaal Waterplan 2010-2015

's-Hertogenbosch

Datum

3 november 2009

DIS-nummer

1601617

Directie

Ecologie

Bijlage(n)

-

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Tijdens de bespreking van het Statenvoorstel voor het Provinciaal Waterplan 2010-2015 tijdens vergadering van de Statencommissie Ruimte en Milieu op 16 oktober 2009 heeft gedeputeerde Hoes de volgende toezeggingen gedaan:

1. in de memorie van antwoord (MvA) zal gekeken worden van welke posten eventueel voor de realisatie van de ambities van het waterplan gebruik gemaakt kan worden;
2. in de MvA wordt teruggekomen op de consequenties van een voor twee jaar continueren van de grondwaterheffing;
3. in de MvA wordt een alinea opgenomen over het eventueel inzetten van slimme zuiveringstechnieken;
4. bij de waterschappen wordt gevraagd naar een beter zicht op de kosten-baten-verhouding van het waterbeleid voor Brabantse burgers en bedrijven (een overzicht hiervan zal waarschijnlijk niet vóór de statenbehandeling aangeleverd kunnen worden);
5. voor de begroting 2011 zal gezorgd worden voor een integraal overzicht van groene en blauwe projecten per regio, in de trant van het Brabants MIRT;
6. in de MvA wordt een passage gewijd aan het mogelijk op de plank liggen van voor Brabant bestemde zogenaamde TOP-gelden (eventueel het Groenfonds).

Daarnaast heeft de Commissie de volgende aanbevelingen gedaan:

- a. De commissie is na uitgebreid beraad over het moment van behandeling in de Staten van het waterplan tot de conclusie gekomen dat dit plan in dezelfde vergadering als de behandeling van de begroting moet plaatsvinden. Daarbij ligt het in de rede om het waterplan voorafgaand aan de begroting te behandelen.

- b. De commissie geeft tot slot in overweging om de besluiten 3 en 4 van het ontwerp-besluit te herformuleren met het oog op grotere helderheid en consistentie in de wijze van formulering.

Beantwoording

Ad 1. *Van welke posten kan eventueel voor de realisatie van de ambities van het waterplan gebruik worden gemaakt?*

Antwoord: Alle financiële posten zijn reeds in de aanloop naar de najaarsbrief beoordeeld om het daar voorliggende pakket van enkele tientallen miljoenen te kunnen financieren. Alle beschikbare financiële ruimte is met deze actie reeds benut. Wij hebben daarmee gehandeld volgens de geest van de motie van uw Staten d.d. 7 november 2008, maar wel binnen de nieuwe financiële context.

Met betrekking tot de vraag of via het provinciaal ontwikkelbedrijf middelen kunnen worden gegenereerd voor de uitvoering van het provinciaal waterplan, kunnen we antwoorden dat op dit moment al het beschikbare geld in het grondbedrijf is aangewend. Hetzij voor risicodekking van het woningfonds, hetzij voor de verwerving van gronden. In de najaarsbrief wordt dan ook al voorgesteld om het krediet te verruimen om te zorgen dat het grondbedrijf verder kan met benodigde aankopen cq. verwervingen.

Gezien de aard van de projecten in het Provinciaal Waterplan 2010-2015 (PWP) is er ten principale geen mogelijkheid deze te financieren via het ontwikkelbedrijf. Wij verwijzen voor de afspraken over het ontwikkelbedrijf naar de notitie RM-1393 van 17 februari 2009.

Ad 2. *Welke consequenties heeft het continueren van de grondwaterheffing voor een periode van twee jaar?*

Antwoord: In het statenvoorstel was de invoering voorgesteld van een heffingvrije voet van 150.000 m³/jaar, alsmede een vrijstelling voor grondwateronttrekkingen die niet het gebruik van water als doel hebben. Belangrijkste redenen hiervoor waren een vereenvoudigde uitvoering en vermindering van de administratieve lasten. Door de inwerkingtreding van de Waterwet worden de waterschappen bevoegd gezag voor alle grondwateronttrekkingen m.u.v. drinkwater, industriële onttrekkingen groter dan 150.000 m³/jaar en bodemenergiesystemen. De provincie blijft bevoegd om de grondwaterheffing voor alle grondwateronttrekkingen te innen.

Door de statencommissie voor Ruimte en Milieu is voorgesteld om gedurende een periode van ca. 2 jaar de grondwaterheffing te continueren. Daarmee krijgen de waterschappen en de ZLTO de kans om in die periode een nieuw kader te ontwikkelen voor het stimuleren van een zuinig gebruik van grondwater. De consequenties hiervan zijn de volgende:

a. Aanpassing uitvoeringssysteem

De Waterwet kent, in tegenstelling tot de huidige Grondwaterwet, geen centraal register. Het niet invoeren van de heffingvrije voet van 150.000 m³/jaar heeft daarom tot gevolg dat beregenaaers en houders van een vergunning voor bronbemaling of een kleine industriële onttrekking, zowel opgave zullen moeten doen aan het waterschap als aan de provincie. De provincie mag zich niet zonder meer baseren op de gegevens die door vergunninghouders aan de waterschappen worden aangeleverd omdat de aangifte rechtsgevolgen heeft in de vorm van een op te leggen heffing. Wij zullen daartoe het bestaande provinciale register moeten aanpassen. Om het voor de onttrekkers niet nodeloos ingewikkeld te maken en om de afstemming tussen provincie en waterschappen te borgen, streven we naar afspraken met de waterschappen over één formulier als basis voor beide registraties.

De Waterwet schrijft voor registratie van de hoeveelheid onttrokken grondwater het gebruik van een watermeter voor, waar thans een indirecte meting is toegestaan (urenteller maal pompcapaciteit). Wij zullen met de waterschappen afspraken maken over het toezicht op de aanwezigheid van een watermeter.

b. Stimulering zuinig omgaan met grondwater

Wij ondersteunen het initiatief van de waterschappen en de ZLTO om een nieuw kader te ontwikkelen voor het stimuleren van een zuinig gebruik van grondwater. Wij gaan er daarbij van uit dat partijen rekening houden met de consequenties die veranderingen in het klimaat op termijn met zich meebrengen.

Totdat het nieuwe kader is ontwikkeld zullen wij de huidige projectorganisatie voortzetten. Individuele deelnemers aan het project Agrarisch Grondwaterbeheer/Beregenen op Maat (AGB/BoM) ontvangen nu een vergoeding die gelijk is aan de te betalen heffing. Deze vergoeding is in sommige gevallen hoger dan de kosten die voor deelname aan AGB/BoM worden gemaakt. Restitutie van de grondwaterheffing zal plaatsvinden binnen de Europese randvoorwaarden voor staatssteun.

c. Bronbemalingen

Een bijzondere situatie geldt voor bronbemalingen: onttrekkingen die niet het gebruik van water tot doel hebben maar bedoeld zijn om (in de meeste gevallen tijdelijk) een specifieke grondwaterstand te realiseren. Voor de grote bronbemalingen zijn in het beleid, dat door de waterschappen overgenomen wordt, strikte eisen opgenomen aan het terugbrengen van het water in de bodem. Omdat de heffing over de netto onttrekking wordt bepaald, zijn dergelijke onttrekkingen van weinig belang voor de heffing en gaat van de grondwaterheffing weinig stimulans uit voor een zuinig omgaan met grondwater. Voor bronbemalingen die vanwege de geringe hoeveelheid onttrokken grondwater niet vergunningplichtig zijn, maar onder algemene regels vallen, is formeel geen basis aanwezig om de heffing te reduceren. Het betreft een groot aantal kortdurende onttrekkingen die een volledige registratie noodzakelijk maken, zonder dat daarbij gesteund kan worden op bestaande registers. Het betreft namelijk voortdurend nieuwe inrichtingen.

De koppeling tussen de benodigde gegevens voor de inning van de grondwaterheffing en de registratie door de waterschappen vraagt om een relatief zware organisatie. Dit leidt tot een verzwaring van de administratieve lasten, terwijl beleidsmatig al zeer veel bereikt is door het voorschrijven van retourbemaling bij alle grotere bronbemalingen. Daarom stellen wij voor om de in het statenvoorstel opgenomen vrijstelling te handhaven voor grondwateronttrekkingen die niet het gebruik van water als doel hebben.

d. Consequenties voor de provincie

In financieel opzicht heeft het nu niet invoeren van de heffingvrije voet weinig consequenties voor de provincie, mits bronbemalingen worden vrijgesteld van de heffing. De extra inkomsten van de heffing zullen in dat geval naar schatting ongeveer van gelijke orde zijn als de te maken kosten voor het innen van de heffing. Voortzetting van het project AGB/BoM draagt bij aan de provinciale doelstelling om zuinig om te gaan met grondwater.

Wij hebben het Statenvoorstel aangepast conform de wens van de Statencommissie Ruimte en Milieu om thans de heffingvrije voet voor grondwateronttrekkingen nog niet in te voeren.

Het voorgaande heeft ook consequenties voor statenvoorstel 50/09, de Verordening grondwaterheffing Noord-Brabant. In een afzonderlijke Memorie van Antwoord/Nota van Wijziging (50/09 D) en een nieuw ontwerp-besluit (50/09 E) hebben wij het vervallen van de heffingvrije voet van 150.000 m³/jaar doorgevoerd. Voor een verdere toelichting op de wijzigingen verwijzen wij u naar deze stukken, die gelijktijdig aan uw Staten worden voorgelegd ter vaststelling.

Zodra het kader voor het stimuleren van een zuinig gebruik van grondwater door waterschappen en ZLTO is ontwikkeld zal, naar verwachting in de loop van 2011, een voorstel voor een wijziging van de Verordening grondwaterheffing Noord-Brabant aan uw Staten worden aangeboden. Daardoor kan de verordening met ingang van 1 januari 2012 in werking treden.

Ad 3. *In de MvA wordt een alinea opgenomen over het eventueel inzetten van slimme zuiveringstechnieken*

Antwoord: De waterschappen hebben de zorgplicht voor het zuiveren van afvalwater. Vergaande zuivering van afvalwater is onder andere belangrijk voor het behalen van de KRW-doelen. In de waterbeheerplannen van de waterschappen zijn daarom maatregelen opgenomen voor de verbetering van rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's).

Wij beschouwen afvalwaterzuivering primair als een wettelijke taak van de waterschappen. Maatregelen voor aanpassingen van RWZI's maken daarom geen deel uit van het uitvoeringsprogramma van het PWP. Ook de ondersteuning van innovatieve ontwikkelingen en maatregelen ten behoeve van de afvalwaterketen, valt buiten het voorkeurscenario.

In het voorkeurscenario van het PWP richten wij ons meer op de bronaanpak van diffuse waterverontreiniging en innovatieve maatregelen in dat kader (zoals KRW-onderzoeksmaatregelen en innovatieprojecten ter bestrijding van diffuse bronnen).

Ad 4. *Bij de waterschappen wordt gevraagd naar een beter zicht op de kosten-baten-verhouding van het waterbeleid voor Brabantse burgers en bedrijven (een overzicht hiervan zal waarschijnlijk niet vóór de statenbehandeling aangeleverd kunnen worden)*

Antwoord: Het inzichtelijk maken van de baten van het waterbeleid is een lastige zaak, getuige bijvoorbeeld de tegengestelde conclusies uit de recent aan uw Staten aangeleverde adviezen van SER-Brabant (op basis van een rapport van Ecorys) en de Noord-Brabantse Waterschapsbond (op basis van een rapport van Triple E).

Wij hebben in ons antwoord aan SER-Brabant aangegeven dat wij verder met de SER van gedachten willen wisselen over de opvolging van de door hen gegeven aanbevelingen. Wij zullen de waterschappen bij de gedachtenwisseling met SER-Brabant betrekken en aan beide de wens van uw Statencommissie voorleggen om zicht te geven op de kosten-baten-verhouding van het waterbeleid voor Brabantse burgers en bedrijven.

Voor wat betreft de landelijke trend in de ontwikkeling van waterschaps- en gemeentelijke lasten, melden wij vooruitlopend hierop het hiernavolgende: Met betrekking tot de waterschapslasten is in maart 2009 het rapport “Evaluatie effecten nieuw belastingstelsel” van de Unie van Waterschappen verschenen. Uw Commissie Ruimte en Milieu is hierover op 18 september jl. geïnformeerd. In het rapport is een analyse uitgevoerd van de verschuivingen in waterschapslasten tussen 2008 en 2009 als gevolg van de inwerkingtreding van het nieuwe belastingstelsel op grond van de Wet modernisering waterschapsbestel per 1 januari 2009. Uit deze analyse blijken voor het landelijk totaal aan lasten de volgende veranderingen op te treden:

- Huishoudens: een lastenstijging van € 79 miljoen (= 6,2%)
- Bedrijven: een lastendaling van € 22 miljoen (= 5,4%)
- Agrarische sector: een lastendaling van € 35 miljoen (= 29,8%)
- Natuurterreinen: een lastendaling van € 13 miljoen (= 94,0%)

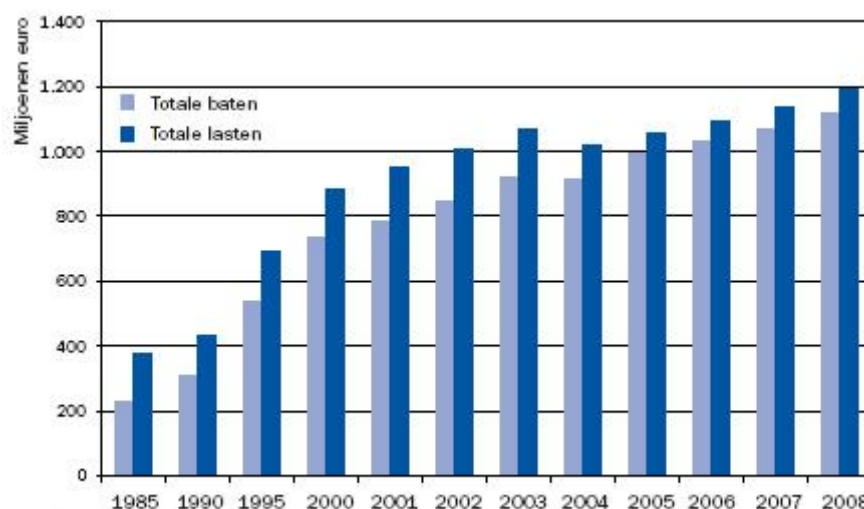
Voor een meer gedetailleerd beeld voor de afzonderlijke Brabantse waterschappen verwijzen wij u naar ons antwoord bij het verslag van de vergadering van uw commissie Ruimte en Milieu van 18 september jl.

De lastenstijging als gevolg van de inflatiecorrectie en het nieuwe waterbeleid zijn niet verdisconteerd in bovenstaande cijfers.

De gemeentelijke waterlasten hebben voornamelijk betrekking op de rioolheffing. Dat is een gemeentelijke belasting die alleen voor bepaalde doelen mag worden aangewend, zoals de inzameling en het transport van huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater, alsmede de zorgplicht voor hemel- en grondwater. Gemeenten hebben een grote vrijheid om te bepalen wie belastingplichtig is, welke grondslag de heffing heeft en hoe de hoogte van de heffing per belastingplichtige wordt bepaald.

Daarbij is het onderscheid dat gemeenten maken tussen burgers en bedrijven onderhevig aan grote variatie.

Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling zien in de rioollasten en –baten van de afgelopen 23 jaar binnen Nederland. Uit de grafiek is af te leiden dat de afgelopen periode zowel de lasten als de baten zijn gestegen. In maart 2009 heeft het CBS voorspeld dat de rioolheffing de komende jaren nog verder zal gaan stijgen (gemiddeld 5-8% per jaar). Het is niet mogelijk om op korte termijn een dergelijk overzicht voor alleen Noord-Brabant te maken. Verwacht mag echter worden dat het beeld voor Noord-Brabant niet wezenlijk zal afwijken van het landelijke beeld.

Overzicht van de totale kosten en baten van het rioleringbeheer in Nederland
(Bron: 'Riool in cijfers 2009-2010', Stichting Rioned 2009)

Ad 5. Voor de begroting 2011 zal gezorgd worden voor een integraal overzicht van groene en blauwe projecten per regio, in de trant van het Brabants MIRT

Antwoord: In Noord-Brabants bestaat nog geen werkwijze die vergelijkbaar is met MIRT, maar ons College wil de mogelijkheid onderzoeken om te komen tot een provinciaal fonds, gekoppeld aan een (gebiedsgerichte) integrale lijst van groene en blauwe projecten. Op deze wijze wordt flexibiliteit in de uitvoering bereikt. Wij streven naar afronding vóór de zomer van 2010, zodat het overzicht nog verwerkt kan worden in de begroting van 2011.

Ad 6. In de MvA wordt een passage gewijd aan het mogelijk op de plank liggen van voor Brabant bestemde zogenaamde TOP-gelden (eventueel het Groenfonds).

Antwoord: Navraag bij de ministeries van LNV en V&W heeft duidelijk gemaakt dat daar niets bekend is over extra beschikbare middelen. De voor Noord-Brabant beschikbare TOP-gelden zijn verwerkt in de 2^e Bestuursovereenkomst met de waterschappen. Met het deel van deze rijksmiddelen dat is bestemd voor de periode 2010-2013 (€ 36 miljoen), is al rekening gehouden in de begroting van het PWP (zie pagina 12 van het Statenvoorstel).

In het Groenfonds is geld opgenomen voor reeds overeengekomen

rijksprojecten. Er is in het Groenfonds geen geld om andere of aanvullende projecten te financieren.

Aanbeveling a. *De commissie is na uitgebreid beraad over het moment van behandeling in de Staten van het waterplan tot de conclusie gekomen dat dit plan in dezelfde vergadering als de behandeling van de begroting moet plaatsvinden. Daarbij ligt het in de rede om het waterplan voorafgaand aan de begroting te behandelen.*

Antwoord: Het is gebruikelijk om eerst het beleid vast te stellen alvorens de financiering te bespreken. In de vergadering van uw Statencommissie Ruimte en Milieu op 16 oktober 2009 is echter duidelijk naar voren gekomen dat het merendeel van de partijen pas over het Provinciaal Waterplan 2010-2015 wil besluiten op het moment dat de financiering helder is. Indien de dekking van het gehele plan voor de planperiode van 6 jaar niet kan worden gegarandeerd, zullen delen van het PWP noodzakelijkerwijs versoberd of vertraagd moeten worden. Zolang er geen duidelijkheid bestaat over de mate van dekking, is ook niet mogelijk aan te geven hoeveel acties uit het plan in overleg met de waterschappen versoberd of vertraagd moeten worden. Daarom stellen wij voor in de Provinciale Staten vergadering van 20 november 2009 eerst de begroting te bespreken en aansluitend het Provinciaal Waterplan 2010-2015 te behandelen.

Aanbeveling b. *De commissie geeft tot slot in overweging om de besluiten 3 en 4 van het ontwerp-besluit te herformuleren met het oog op grotere helderheid en consistentie in de wijze van formulering.*

Antwoord: Naar aanleiding van advies stellen wij uw Staten voor om de besluiten 3 en 4 als volgt te wijzigen:

3. ~~Ten behoeve van de financiering van deze ambitie wordt voorgesteld~~ **Ten behoeve van de financiering van het Provinciaal Waterplan 2010-2015** de middelen die thans beschikbaar zijn te gebruiken, te weten een bedrag van € 75,9 miljoen. Hiervan is € 62,6 miljoen reeds gealloceerd. ~~Aanvullend wordt voorgesteld een bedrag van € 13,3 miljoen beschikbaar te stellen~~ **Aanvullend is een bedrag van € 13,3 miljoen beschikbaar gesteld**, waarvan € 7,2 miljoen uit de algemene middelen conform het besluit over de Voorjaarsnota 2009, alsmede € 5,4 miljoen uit de herprioritering van middelen bij de directie Ecologie en € 0,7 miljoen uit de Voorziening grondwaterheffing.
4. De financiën ~~zullen primair worden ingezet~~ **primair in te zetten** voor wettelijke taken, landelijke afspraken en de taken die uit de grondwaterheffing kunnen worden gefinancierd. De overige posten in het kader van de rolopvatting van de provincie en de stimulerende rol van de provincie worden **in overleg met de waterschappen** getemporiseerd en/of versoberd.

Tevens stellen we voor om, met het oog op eventuele juridische consequenties, het volgende beslispoint toe te voegen:

5. **Dit besluit in werking te laten treden per 22 december 2009**

Deze wijziging is opgenomen in het herzien Ontwerp-Besluit 48/09 E

Wijziging Statenvoorstel 48/09

Als gevolg van het voorstel om de grondwaterheffing te continueren en de door Gedeputeerde Staten voorgestelde heffingvrije voet van 150.000 m³/jaar

vooral nog niet in te voeren (zie boven onder punt 2), dient de plantekst van het PWP (bijlage 4 bij Statenvoorstel) als volgt te worden gewijzigd:

* *Samenvatting, onder punt 16*

De zin “Vanuit oogpunt van kostenefficiëntie hanteren we een heffingvrije voet van 150.000 m³/jaar per inrichting.” komt te vervallen

* *Paragraaf 16.10*

De zinnen “Vanuit het oogpunt van kostenefficiëntie hanteren we een heffingsvrije voet van 150.000 m³/jaar per inrichting. Daarnaast worden onttrekkingen vrijgesteld die niet het gebruik van water als doel hebben.” vervangen door: “Onttrekkingen die niet het gebruik van water als doel hebben zijn vrijgesteld van grondwaterheffing.”

Wij hebben daarnaast het Statenvoorstel m.b.t. de heffingvrije voet voor grondwateronttrekkingen als volgt aangepast:

Aan paragraaf 3. m.b.t. voorgestelde beleidsaanpassingen, onder het kopje ‘Hoofdstuk 16. Operationeel grondwaterbeheer - invoering heffingvrije voet voor de grondwaterheffing’ wordt de volgende alinea toegevoegd:

Gezien de tijd die nodig is om een alternatief te ontwikkelen voor de stimulerende werking van de grondwaterheffing die op dit moment uitgaat voor zuinig grondwatergebruik bij deelnemers aan het project ‘Beregenen op Maat’, zijn wij voornemens de bovengenoemde heffingvrije voet van 150.000 m³ in werking te laten treden op 1 januari 2012. Tevens zijn wij voornemens om de vrijstelling van grondwaterheffing voor grondwateronttrekkingen waarbij het gebruik van water niet het doel is (met name bronnering) in werking te laten treden op 1 januari 2010. Wij hebben het statenvoorstel voor de Verordening grondwaterheffing dienovereenkomstig aangepast.

Tevens zullen wij de Nota van Inspraak en Reactie aanpassen conform dit voorstel.

Met betrekking tot een aantal kleine technische aanpassingen, o.a. naar aanleiding van enkele door de waterschappen recent nog aangeleverde aanpassingen, wordt uw Staten een aanvullende Memorie van Antwoord (48/09 *) aangereikt, te betrekken bij de behandeling van het Provinciaal Waterplan op 20 november 2009.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur: A.W.M. Mol, (073) 680 80 86

Herzien ontwerp-besluit 48/09 E

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 20 november 2009

Onderwerp

Vaststelling Provinciaal Waterplan 2010-2015

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelet op de Waterwet;
- gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 15 september 2009;
- gelezen het advies van de Provinciale Omgevingscommissie van 1 oktober 2009;
- gelet op het advies van de Commissie voor Ruimte en Milieu d.d. 16 oktober 2009;
- gezien de Memorie van Antwoord/Nota van Wijziging van Gedeputeerde Staten d.d. 3 november 2009;

besluiten:

1. Het Provinciaal Waterplan 2010-2015, inclusief beide plankaarten en alle bijlagen, langs elektronische weg vast te leggen en in die vorm vast te stellen.
2. Het Provinciaal Waterplan 2010-2015, inclusief beide plankaarten en alle bijlagen, door middel van een volledige verbeelding op papier vast te stellen overeenkomstig de onder 1) vastgestelde vorm.
3. Ten behoeve van de financiering van het Provinciaal Waterplan 2010-2015 de middelen die thans beschikbaar zijn te gebruiken, te weten een bedrag van € 75,9 miljoen. Hiervan is € 62,6 miljoen reeds gealloceerd. Aanvullend is een bedrag van € 13,3 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 7,2 miljoen uit de algemene middelen conform het besluit over de Voorjaarsnota 2009, alsmede € 5,4 miljoen uit de herprioritering van middelen bij de directie Ecologie en € 0,7 miljoen uit de Voorziening grondwaterheffing.
4. De financiën primair in te zetten voor wettelijke taken, landelijke afspraken en de taken die uit de grondwaterheffing kunnen worden gefinancierd. De overige posten in het kader van de rolopvatting van de provincie en de stimulerende rol van de provincie worden in overleg met de waterschappen getemporeerd en/of versoberd.

's-Hertogenbosch

Datum

3 november 2009

DIS-nummer

1601617

Directie

Ecologie

Bijlage(n)

-

5. Dit besluit in werking te laten treden per 22 december 2009.

Datum

3 november 2009

DIS-nummer

1601617

's-Hertogenbosch, 20 november 2009

de voorzitter

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

de griffier

mw. drs. E.M.W.J. Wöltgens